

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 13.7.2026
COM(2026) 356 final

ANNEX

ANEXĂ

la

Propunerea de Decizie a Consiliului

privind încheierea Acordului privind comerțul electronic

ANEXĂ

WT/MIN(26)/42

27 aprilie 2026

**Conferința ministerială
A paisprezecea sesiune
Yaoundé, 26-30 martie 2026**

DECLARAȚIE PRIVIND MĂSURILE PROVIZORII REFERITOARE LA ACORDUL PRIVIND COMERȚUL ELECTRONIC¹

28 martie 2026

Prezenta declarație este emisă la cererea următorilor membri: Argentina; Australia; Regatul Bahrain; Benin; Brunei Darussalam; Burkina Faso; Cabo Verde; Canada; China; Republica Coreea; Costa Rica; Elveția; Emiratele Arabe Unite; Filipine; Gambia; Georgia; Hong Kong, China; Islanda; Israel; Japonia; Kazahstan; Republica Kârgâză; Statul Kuweit; Republica Democrată Populară Laos; Liechtenstein; Macedonia de Nord; Malaysia; Mauritius; Republica Moldova; Mongolia; Muntenegru; Norvegia; Noua Zeelandă; Oman; Peru; Qatar; Regatul Unit; Singapore; Ucraina și Uniunea Europeană.

1. Membrii Organizației Mondiale a Comerțului („OMC”) sus-menționați, denumiți în continuare „participanții”, își afirmă angajamentul de a conveni asupra unor norme ale OMC privind aspectele legate de comerț ale comerțului electronic, astfel cum a fost anunțat la 25 ianuarie 2019 ([WT/L/1056](#)).
2. Participanții notează faptul că, la 18 februarie 2025 ([WT/GC/W/963](#)) și la 16 decembrie 2025 ([WT/GC/W/963/Rev.1](#)), au solicitat Consiliului General să adopte o decizie în vederea adăugării Acordului privind comerțul electronic în anexa 4 la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului („Acordul OMC”), în temeiul articolului X alineatul (9) din Acordul OMC. Consiliul General nu a ajuns la un consens cu privire la această solicitare.
3. Participanții intenționează să pună în aplicare Acordul privind comerțul electronic cât mai curând posibil, sub rezerva finalizării oricăror proceduri interne necesare, pentru ca întreprinderile, lucrătorii și consumatorii implicați în comerțul digital să poată beneficia de acesta și pentru a sprijini transformarea digitală în cadrul economiilor lor și între acestea prin intermediul unor cadre bazate pe norme.
4. În acest scop, participanții au pregătit măsuri provizorii, incluse într-o nouă Anexă privind măsurile provizorii la Acordul privind comerțul electronic.
5. Participanții intenționează să desfășoare procedurile interne necesare pentru acceptarea Acordului privind comerțul electronic, inclusiv a Anexei privind măsurile provizorii, atașată la prezenta declarație. Acordul privind comerțul electronic va intra în vigoare în conformitate cu articolul 29 alineatul 2 după depunerea a 45 de instrumente de acceptare.

¹ Acest document înlocuiește documentul WT/MIN(26)/W/26 din 29 martie 2026 și îl redistribuie în seria de documente corespunzătoare, fără nicio modificare a textului acestuia.

6. Participanții continuă să recunoască rolul important al OMC în promovarea unor medii de reglementare deschise, transparente, nediscriminatorii și previzibile pentru facilitarea comerțului electronic.
7. Prin urmare, participanții vor continua să urmărească adoptarea unei decizii în vederea adăugării Acordului privind comerțul electronic în anexa 4 la Acordul OMC.
8. Participanții subliniază importanța abordării nevoilor de dezvoltare individuale și specifice prin intermediul perioadelor de punere în aplicare, al asistenței tehnice și al consolidării capacităților, astfel cum se descrie la articolul 20 din Acordul privind comerțul electronic.
9. Participanții recunosc importanța revizuirii periodice a Acordului privind comerțul electronic și a luării în considerare a caracterului evolutiv al comerțului electronic și al tehnologiei digitale, în conformitate cu articolul 35 din Acordul privind comerțul electronic.
10. Participanții îi încurajează pe toți ceilalți membri ai OMC să adere la Acordul privind comerțul electronic și, în acest context, vor depune eforturi de sensibilizare a membrilor OMC cu privire la beneficiile acordului pentru facilitarea comerțului electronic.

ACORD PRIVIND COMERȚUL ELECTRONIC

PREAMBUL

Părțile la prezentul acord (denumite în continuare „părțile”),

Bazându-se pe drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului OMC;

Recunoscând dreptul fiecărei părți de a adopta măsuri de reglementare pentru a atinge obiective de politică legitime;

Reafirmând importanța comerțului electronic mondial și oportunitățile pe care acesta le creează pentru creșterea economică și dezvoltarea durabilă;

Subliniind importanța unor cadre care promovează medii de reglementare deschise, transparente, nediscriminatorii și previzibile pentru a facilita comerțul electronic;

Recunoscând importanța dezvoltării și utilizării sigure și responsabile a tehnologiilor digitale pentru a stimula încrederea publicului;

Hotărâte să reducă și mai mult decalajul digital și să sporească beneficiile și oportunitățile oferite de comerțul electronic întreprinderilor, consumatorilor și lucrătorilor din economia mondială, în special în țările în curs de dezvoltare și în țările cel mai puțin dezvoltate;

Recunoscând nevoile speciale ale părților care sunt țări în curs de dezvoltare și, în special, țări cel mai puțin dezvoltate și importanța sprijinirii acestora pentru punerea în aplicare a prezentului acord prin asistență tehnică sporită și consolidarea capacităților;

Recunoscând potențialul comerțului electronic ca instrument de dezvoltare socială și economică și importanța consolidării interoperabilității, a inovării, a concurenței și a accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor pentru toți, în special pentru grupurile subreprezentate, și pentru MIMM-uri;

convin după cum urmează:

SECȚIUNEA A

DOMENIUL DE APLICARE ȘI DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1: Domeniul de aplicare

- 1.1. Prezentul acord se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care au efecte asupra comerțului efectuat prin mijloace electronice.
- 1.2. Prezentul acord nu se aplică:
 - (a) achizițiilor publice;
 - (b) serviciilor prestate în exercitarea autorității guvernamentale; sau
 - (c) cu excepția articolului 8, a articolului 9 și a articolului 12, informațiilor deținute sau prelucrate de către o parte sau în numele acesteia sau măsurilor legate de astfel de informații, inclusiv măsurilor legate de colectarea lor.

Articolul 2: Definiții

În sensul prezentului acord:

- (a) „comitet” înseamnă Comitetul pentru aspectele legate de comerț ale comerțului electronic instituit în temeiul articolului 28.1;
- (b) „țară” include orice teritoriu vamal separat care este parte la prezentul acord. În cazul unui teritoriu vamal separat care este parte la prezentul acord, atunci când o expresie din cadrul prezentului acord este însoțită de calificativul „național”, expresia respectivă va fi înțeleasă ca având legătură cu acel teritoriu vamal, cu excepția cazului în care se prevede altfel;
- (c) „Memorandumul de înțelegere privind soluționarea litigiilor” înseamnă *Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor*, care figurează în anexa 2 la Acordul OMC;
- (d) „întreprindere” înseamnă orice entitate constituită sau organizată în conformitate cu legislația în vigoare, cu sau fără scop lucrativ, deținută sau controlată de sectorul privat sau public, inclusiv orice sucursală, corporație, trust, societate de persoane, întreprindere unipersonală, întreprindere comună sau asociație;
- (e) „GATS” înseamnă *Acordul general privind comerțul cu servicii*, care figurează în anexa 1B la Acordul OMC;
- (f) „GATT 1994” înseamnă *Acordul general pentru tarife și comerț din 1994*, care figurează în anexa 1A la Acordul OMC;
- (g) „achiziție publică” înseamnă procesul prin care un guvern dobândește bunuri sau servicii sau dreptul de utilizare a acestora sau orice combinație a acestora în scopuri publice și nu în scopuri de comercializare sau recomercializare sau în scopul utilizării pentru producerea de bunuri sau furnizarea de servicii în vederea comercializării sau a recomercializării;
- (h) „măsură” înseamnă orice măsură luată de o parte, sub formă de act legislativ, reglementare, normă, procedură, decizie, acțiune administrativă sau sub orice altă formă;
- (i) „MIMM-uri” înseamnă microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii;
- (j) „persoană” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere;
- (k) „serviciu prestat în exercitarea autorității guvernamentale” are același înțeles ca în GATS, inclusiv, după caz, în anexa la GATS privind serviciile financiare; și
- (l) „Acordul OMC” înseamnă *Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului*, încheiat la Marrakesh, la 15 aprilie 1994.

Articolul 3: Relația cu alte acorduri

- 3.1. Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului OMC. Părțile afirmă, de asemenea, că prezentul acord nu creează nici obligații, nici drepturi pentru membrii OMC care nu l-au acceptat.

- 3.2. Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca diminuând drepturile și obligațiile unei părți în temeiul Acordului OMC, inclusiv orice angajamente privind accesul pe piață înscrise în lista de angajamente a unei părți anexată la GATT 1994 sau, respectiv, la GATS².

SECȚIUNEA B

FACILITAREA COMERȚULUI ELECTRONIC

Articolul 4: Cadrul pentru tranzacțiile electronice

- 4.1. Fiecare parte depune eforturi pentru a adopta sau a menține un cadru juridic care să reglementeze tranzacțiile electronice și care să fie în concordanță cu principiile *legii-tip a UNCITRAL privind comerțul electronic (1996)*.
- 4.2. Fiecare parte depune eforturi pentru:
- (a) evitarea unei sarcini de reglementare nejustificate asupra tranzacțiilor electronice; și
 - (b) facilitarea contribuției persoanelor interesate la dezvoltarea cadrului său juridic pentru tranzacțiile electronice.
- 4.3. Părțile recunosc importanța facilitării utilizării documentelor electronice transferabile. În acest scop, fiecare parte depune eforturi pentru a adopta sau a menține un cadru juridic care să țină seama de *legea-tip a UNCITRAL privind documentele electronice transferabile (2017)*.

Articolul 5: Autentificarea electronică și semnăturile electronice³

- 5.1. În sensul prezentului articol:
- (a) „autentificare electronică” înseamnă procesul sau actul de a verifica identitatea unei părți la o comunicare sau tranzacție electronică sau de a asigura integritatea unei comunicații electronice; și
 - (b) „semnătură electronică” înseamnă date în format electronic care sunt conținute, atașate la sau asociate logic cu un mesaj electronic de date și care pot fi utilizate pentru a identifica semnatarul în legătură cu mesajul de date și pentru a indica aprobarea semnatarului cu privire la informațiile conținute în mesajul de date.
- 5.2. Cu excepția cazului în care actele sale cu putere de lege sau normele sale administrative dispun altfel, o parte nu poate nega efectul juridic, valabilitatea juridică sau admisibilitatea ca probă în procedurile judiciare a unei semnături electronice numai pe baza faptului că semnătura este în format electronic.
- 5.3. Niciuna dintre părți nu adoptă sau menține măsuri care:

² Pentru mai multă certitudine, această dispoziție se aplică și excepțiilor prevăzute la articolele 25 și 26.

³ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o parte să confere un efect juridic mai mare unei semnături electronice care îndeplinește anumite cerințe, cum ar fi indicarea faptului că mesajul electronic de date nu a fost modificat sau verificarea identității semnatarului.

- (a) ar interzice părților la o tranzacție electronică să determine reciproc metoda corespunzătoare de autentificare electronică sau semnătura electronică pentru tranzacția respectivă; sau
 - (b) ar împiedica părțile la o tranzacție electronică să aibă posibilitatea de a stabili în fața autorităților judiciare sau administrative că tranzacția lor respectă toate cerințele legale cu privire la autentificarea electronică sau semnăturile electronice.
- 5.4. În pofida alineatului 3, oricare dintre părți poate impune ca, pentru o anumită categorie de tranzacții, metoda de autentificare sau semnătura electronică să îndeplinească anumite standarde de performanță sau să fie certificată de o autoritate acreditată în conformitate cu actele sale cu putere de lege sau normele sale administrative.
- 5.5. În măsura în care actele sale cu putere de lege sau normele sale administrative prevăd astfel, fiecare parte aplică alineatele 2-4 sigiliilor electronice, mărcilor temporale electronice și serviciilor de distribuție electronică înregistrată.
- 5.6. Părțile încurajează utilizarea autentificării electronice interoperabile.
- 5.7. Părțile pot colabora în mod voluntar pentru a încuraja recunoașterea reciprocă a semnăturilor electronice.

Articolul 6: Contracte electronice

Cu excepția cazului în care actele sale cu putere de lege sau normele sale administrative dispun altfel, o parte nu poate nega efectul juridic, valabilitatea juridică sau forța executorie a unui contract electronic⁴ pentru simplul motiv al încheierii contractului prin mijloace electronice.

Articolul 7: Facturarea electronică

- 7.1. În sensul prezentului articol:
- (a) „facturare electronică” înseamnă prelucrarea și schimbul unei facturi între un vânzător și un cumpărător, utilizând un format digital structurat; și
 - (b) „cadru de facturare electronică” înseamnă un sistem care facilitează facturarea electronică.
- 7.2. Cu excepția cazului în care actele sale cu putere de lege sau normele sale administrative dispun altfel, o parte nu poate nega efectul juridic sau admisibilitatea ca probă în procedurile judiciare a unei facturi numai pe baza faptului că aceasta este în format electronic.
- 7.3. Părțile recunosc potențialul cadrelor de facturare electronică de a contribui la îmbunătățirea rentabilității, a eficienței, a exactității și a fiabilității tranzacțiilor de comerț electronic.
- 7.4. În cazul în care o parte elaborează o măsură legată de cadrele de facturare electronică, aceasta depune eforturi pentru a concepe măsura astfel încât să sprijine

⁴ Pentru mai multă certitudine, un contract electronic include un contract încheiat prin interacțiunea cu un sistem de mesaje automate.

interoperabilitatea transfrontalieră, inclusiv ținând seama de orice standarde, orientări sau recomandări internaționale relevante existente.

- 7.5. Fiecare parte depune eforturi, atunci când este cazul, pentru a face schimb de bune practici referitoare la facturarea electronică.

Articolul 8: Operațiuni comerciale fără documente pe suport de hârtie

- 8.1. În sensul prezentului articol:

- (a) „autoritate vamală” înseamnă orice autoritate care este responsabilă, în temeiul legislației unei părți, cu administrarea actelor sale cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul vamal;
- (b) „formatul electronic” include orice format adecvat pentru interpretarea și prelucrarea electronică automatizată fără intervenție umană, precum și imagini sau formulare digitalizate; și
- (c) „documente justificative” înseamnă orice documente necesare în sprijinul informațiilor prezentate unei părți pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său, care pot include documente precum facturi, conosamente, liste de colisaj sau transferuri de bani.

- 8.2. În vederea creării unui mediu informatizat pentru comerțul transfrontalier cu mărfuri, părțile recunosc importanța eliminării formularelor și a documentelor pe suport de hârtie necesare pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor. În acest scop, fiecare parte este încurajată să elimine formularele și documentele pe suport de hârtie, după caz, și să treacă la utilizarea de formulare și documente în formate bazate pe date.

- 8.3. Fiecare parte pune la dispoziția publicului, în format electronic, orice formular eliberat sau controlat de autoritatea sa vamală pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său.

- 8.4. Fiecare parte depune eforturi pentru a pune la dispoziția publicului, în format electronic, orice formular eliberat sau controlat de orice altă agenție guvernamentală decât autoritatea sa vamală pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său.

- 8.5. Nicio parte nu este obligată să aplice alineatul 3 sau 4 în cazul în care există o cerință juridică internațională contrară.

- 8.6. Fiecare parte depune eforturi pentru a pune la dispoziție pe internet instrucțiuni pentru transmiterea în format electronic a formularelor menționate la alineatele 3 și 4.

- 8.7. Fiecare parte acceptă orice formular eliberat sau controlat de autoritatea sa vamală și, după caz, orice document justificativ solicitat de autoritatea sa vamală pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său prezentat în format electronic ca fiind echivalentul juridic al versiunii pe suport de hârtie a documentelor respective.

- 8.8. Fiecare parte depune eforturi pentru a accepta orice formular eliberat sau controlat de orice altă agenție guvernamentală decât autoritatea sa vamală și, după caz, orice document justificativ solicitat de orice altă agenție guvernamentală decât autoritatea

sa vamală pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său prezentat în format electronic ca fiind echivalentul juridic al versiunii pe suport de hârtie a documentelor respective.

- 8.9. Nicio parte nu este obligată să aplice alineatul 7 sau 8 în cazul în care:
- (a) există o cerință legală internă sau internațională contrară; sau
 - (b) acest lucru ar reduce eficacitatea procedurilor vamale sau a altor proceduri comerciale necesare pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său.
- 8.10. Fiecare parte depune eforturi pentru a notifica comitetului o listă a oricăror formulare pe suport de hârtie necesare în temeiul alineatului 9 litera (a) în termen de doi ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Fiecare parte depune eforturi pentru a actualiza această listă, dacă este cazul.
- 8.11. Părțile depun eforturi pentru a coopera, atunci când este necesar, în cadrul forurilor internaționale pentru a promova utilizarea formularelor și a documentelor electronice necesare pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor.
- 8.12. Recunoscând faptul că utilizarea unui standard internațional pentru utilizarea formularelor și a documentelor electronice necesare pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor poate facilita comerțul, fiecare parte depune eforturi pentru a lua în considerare, atunci când este cazul, standardele sau metodele convenite de organizațiile internaționale relevante.

Articolul 9: Schimbul de date prin intermediul ghișeelor unice și interoperabilitatea sistemelor

- 9.1. La instituirea sau menținerea ghișeului unic în temeiul articolului 10 alineatul 4.1 din Acordul privind facilitarea comerțului, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC, fiecare parte depune eforturi pentru a permite, printr-un punct de intrare unic, transmiterea electronică a documentației sau a datelor necesare pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său pentru toate autoritățile sau agențiile sale participante.
- 9.2. Ghișeul unic al unei părți trebuie să permită, atunci când este posibil, transmiterea electronică prealabilă a documentelor sau a datelor pentru a începe prelucrarea informațiilor înainte de sosirea mărfurilor, în vederea accelerării acordării liberului de vamă pentru mărfuri la sosirea pe teritoriul său.
- 9.3. La instituirea sau menținerea ghișeului său unic, fiecare parte:
- (a) depune eforturi pentru a încorpora, după caz, modelul de date al Organizației Mondiale a Vămiror sau alte standarde internaționale pentru elementele de date;
 - (b) asigură protecția și confidențialitatea datelor schimbate cu alte ghișee unice, ori de câte ori acest schimb este permis; și
 - (c) este încurajată să implementeze un număr de referință sau un alt instrument de verificare a identității pentru a identifica în mod unic datele referitoare la o tranzacție individuală.

- 9.4. În cazul în care nu este disponibil un ghișeu unic sau acesta nu este integrat cu autoritățile vamale ale unei părți, alineatul 3 se aplică, după caz, sistemelor de gestionare vamală utilizate pentru prelucrarea datelor referitoare la importul, exportul sau tranzitul mărfurilor pe teritoriul său.
- 9.5. În completarea dispozițiilor de la alineatele 3 și 4, părțile depun eforturi pentru:
- (a) a-și împărtăși experiențele în ceea ce privește crearea sau menținerea unui ghișeu unic; și
 - (b) armonizarea, în măsura posibilului, a elementelor de date și a proceselor vamale.
- 9.6. Ținând seama de interesele MIMM-urilor, părțile depun eforturi pentru a permite comercianților și altor părți interesate să utilizeze furnizori de servicii pentru a face schimb de date în numele lor cu un ghișeu unic sau, în cazul în care nu este disponibil un ghișeu unic, cu un sistem de gestionare vamală⁵.

Articolul 10: Plățile electronice

- 10.1. În sensul prezentului articol:
- (a) „plată electronică” înseamnă transferul de către plătitor al unei creanțe pecuniare către o persoană, care este acceptabil pentru beneficiarul plății și este efectuat prin mijloace electronice, dar nu include serviciile de plată ale băncilor centrale care implică decontarea între furnizorii de servicii financiare⁶; și
 - (b) „organism de autoreglementare” înseamnă un organism neguvernamental care este recunoscut de o parte ca organism de autoreglementare și care exercită o autoritate de reglementare sau de supraveghere asupra furnizorilor de servicii de plăți electronice sau a furnizorilor de servicii financiare prin statut sau prin delegare din partea administrației centrale sau regionale a părții respective.
- 10.2. Luând act de creșterea rapidă a plăților electronice, în special a celor furnizate de noii furnizori de servicii de plăți electronice, părțile recunosc:
- (a) beneficiul sprijinirii dezvoltării unor plăți electronice transfrontaliere sigure, eficiente, fiabile, securizate, convenabile și accesibile, prin încurajarea adoptării și utilizării unor standarde acceptate la nivel internațional, prin promovarea interoperabilității sistemelor de plăți electronice și prin încurajarea inovării și a concurenței utile în domeniul serviciilor de plăți electronice;
 - (b) importanța de a permite introducerea în timp util a unor produse și servicii de plăți electronice sigure, eficiente, fiabile, securizate, convenabile și accesibile; și
 - (c) importanța menținerii unor sisteme de plăți electronice sigure, eficiente, fiabile, securizate și accesibile prin acte cu putere de lege și norme

⁵ Pentru mai multă certitudine, prezentul alineat nu împiedică o parte să solicite furnizorilor de servicii să îndeplinească anumite cerințe procedurale pentru a face schimb de date cu ghișeul unic.

⁶ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu impune unei părți să acorde furnizorilor de servicii de plăți electronice ai unei alte părți care nu sunt stabiliți pe teritoriul său acces la serviciile de plată ale băncilor centrale care implică decontarea între furnizorii de servicii financiare.

administrative care, după caz, să țină seama de riscurile pe care le prezintă astfel de sisteme.

- 10.3. În conformitate cu actele sale cu putere de lege și normele sale administrative, fiecare parte depune eforturi pentru:
- (a) a pune la dispoziția publicului, în timp util, în conformitate cu articolul 18, actele cu putere de lege și normele administrative privind plățile electronice, inclusiv cele referitoare la obligativitatea aprobării de către autoritățile de reglementare, la cerințele de acordare a licențelor, la proceduri și la standardele tehnice;
 - (b) a finaliza în timp util deciziile privind aprobările de către autoritățile de reglementare sau de acordare a licențelor;
 - (c) a lua în considerare, pentru sistemele de plăți electronice relevante, standardele de plată acceptate la nivel internațional cu scopul de a permite un grad sporit de interoperabilitate între sistemele de plăți electronice; și
 - (d) a încuraja furnizorii de servicii de plăți electronice și furnizorii de servicii financiare să faciliteze un grad sporit de interoperabilitate, concurență, securitate și inovare în domeniul plăților electronice, aceasta putând include parteneriate cu furnizori terți, sub rezerva unei gestionări adecvate a riscurilor.
- 10.4. Sub rezerva oricăror clauze, limitări, condiții sau calificări stabilite în lista sa de angajamente anexată la GATS (denumită în continuare „lista”), fiecare parte care și-a asumat un angajament în lista sa în ceea ce privește furnizarea de servicii în modul 3 (Prezență comercială) în legătură cu serviciile de plăți electronice acordă furnizorilor de servicii financiare ai unei alte părți stabiliți pe teritoriul său, în conformitate cu clauzele și condițiile de acordare a tratamentului național, acces la sistemele de plată și de compensare⁷ operate de o entitate publică⁸.
- 10.5. O parte care nu și-a asumat un angajament menționat la alineatul 4 depune eforturi pentru a respecta obligația specificată la alineatul respectiv, în măsura în care acest lucru este posibil.
- 10.6. Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție de la alineatul 4 sau 5 nu impune unei părți să permită furnizorilor de servicii ai unei alte părți să furnizeze servicii pentru care nu și-a asumat angajamente specifice în temeiul GATS.
- 10.7. În conformitate cu articolul 18, fiecare parte ia, în măsura în care acest lucru este aplicabil, orice măsuri rezonabile aflate la dispoziția sa pentru a se asigura că normele cu aplicabilitate generală adoptate sau menținute de organizațiile sale de autoreglementare sunt publicate sau puse la dispoziția publicului în alt mod în cel mai scurt timp.
- 10.8. Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o parte să adopte sau să mențină măsuri care reglementează necesitatea de a obține licențe sau autorizații sau aprobarea cererilor de acces.

⁷ Pentru mai multă certitudine, accesul la sistemele de plată și de compensare poate fi acordat prin: (a) acces direct; sau (b) acces indirect prin intermediul unui furnizor de servicii financiare care este eligibil și are acces direct în temeiul legislației unei părți.

⁸ Termenii utilizați în prezentul alineat se înțeleg cu trimitere la GATS, inclusiv la anexa privind serviciile financiare.

SECȚIUNEA C

DESCHIDERE ȘI COMERȚ ELECTRONIC

Articolul 11: Taxe vamale pentru transmisiile electronice

- 11.1. În sensul prezentului articol „transmisie electronică” înseamnă o transmisie realizată prin orice mijloace electromagnetice și include conținutul transmisiei.
- 11.2. Părțile recunosc importanța programului de lucru privind comerțul electronic (WT/L/274) și recunosc că practica de a nu impune taxe vamale pentru transmisiile electronice a jucat un rol important în dezvoltarea economiei digitale.
- 11.3. Nicio parte nu aplică taxe vamale pentru transmisiile electronice între o persoană a uneia dintre părți și o persoană a unei alte părți.
- 11.4. Pentru mai multă certitudine, alineatul 3 nu împiedică o parte să instituie impozite, taxe sau alte impuneri interne pentru transmisiile electronice într-un mod compatibil cu Acordul OMC.
- 11.5. Ținând seama de caracterul evolutiv al comerțului electronic și al tehnologiei digitale, părțile revizuiesc prezentul articol în al cincilea an de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, periodic, în vederea evaluării impactului prezentului articol și a oportunității unor eventuale modificări.

Articolul 12: Date publice deschise⁹

- 12.1. În sensul prezentului articol, „metadate” înseamnă informații structurale sau descriptive cu privire la date, cum ar fi conținutul, formatul, sursa, drepturile, acuratețea, proveniența, frecvența, periodicitatea, granularitatea, editorul sau partea responsabilă, informațiile de contact, metoda de colectare sau contextul.
- 12.2. Prezentul articol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte în ceea ce privește datele deținute de administrația sa centrală, a căror divulgare nu este restricționată în temeiul legislației sale și pe care partea respectivă le pune la dispoziția publicului în format digital în scopul accesării și utilizării (denumite în continuare „date publice”).
- 12.3. Părțile recunosc avantajul punerii la dispoziția publicului, în format digital, a datelor deținute de administrațiile regionale sau locale, în vederea accesului la acestea și a utilizării lor în conformitate cu alineatele 4-6.
- 12.4. Părțile recunosc că facilitarea accesului la datele publice și a utilizării acestora de către public contribuie la stimularea dezvoltării economice și sociale, a competitivității și a inovării. În acest scop, părțile sunt încurajate să extindă acoperirea acestor date, de exemplu prin implicarea și consultarea părților interesate.
- 12.5. În măsura în care oricare dintre părți alege să pună la dispoziția publicului date publice în format digital în scopul accesării și utilizării, aceasta depune eforturi pentru a se asigura, în măsura în care acest lucru este posibil, că datele respective:

⁹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere legislației unei părți referitoare la proprietatea intelectuală și la protecția datelor cu caracter personal.

- (a) sunt puse la dispoziție într-un format deschis care poate fi citit automat;
 - (b) pot fi căutate și recuperate;
 - (c) sunt actualizate, după caz, în timp util;
 - (d) sunt însoțite de metadate care se bazează, în măsura posibilului, pe formate utilizate în mod curent care permit utilizatorului să înțeleagă și să utilizeze datele; și
 - (e) sunt puse la dispoziție în general fără niciun cost sau la un cost rezonabil pentru utilizator.
- 12.6. În măsura în care oricare dintre părți alege să pună la dispoziția publicului date publice în format digital în scopul accesării și utilizării, aceasta depune eforturi pentru a evita impunerea unor condiții care împiedică sau restricționează în mod nejustificat pentru utilizatorul unor astfel de date:
- (a) reproducerea, redistribuirea sau republicarea datelor;
 - (b) regruparea datelor; sau
 - (c) utilizarea datelor în scopuri comerciale și necomerciale, inclusiv în procesul de producție a unui produs sau serviciu nou¹⁰.
- 12.7. Părțile depun eforturi pentru a coopera cu privire la aspecte care facilitează și extind accesul publicului la datele publice și utilizarea acestora, inclusiv schimbul de informații și de experiență cu privire la practici și politici, în vederea încurajării dezvoltării comerțului electronic și a creării de oportunități de afaceri, în special pentru MIMM-uri.

Articolul 13: Accesul la internet și utilizarea acestuia pentru comerțul electronic

- 13.1. În sensul prezentului articol, „utilizator final” înseamnă o persoană care cumpără sau se abonează la un serviciu de acces la internet de la un furnizor de servicii de acces la internet.
- 13.2. Părțile recunosc beneficiile asigurării faptului că utilizatorii finali de pe teritoriile lor au capacitatea:
- (a) să acceseze și să utilizeze, la alegere, servicii și aplicații legale disponibile pe internet, sub rezerva unei gestionări rezonabile a rețelei, care să nu blocheze sau să încetinească traficul pe internet pentru a obține avantaje comerciale nelocale¹¹;
 - (b) să conecteze la internet dispozitive la alegere, cu condiția ca aceste dispozitive să nu afecteze rețeaua; și
 - (c) să acceseze informații transparente și clare privind practicile de gestionare a rețelei ale furnizorului lor de servicii de acces la internet.

¹⁰ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să solicite unui utilizator al acestor date să includă linkuri către sursele originale.

¹¹ În sensul prezentului paragraf, părțile recunosc că un furnizor de servicii de acces la internet care oferă un anumit conținut doar utilizatorilor săi finali nu ar acționa într-un mod incompatibil cu acest principiu.

- 13.3. Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție de la alineatul 2 nu impune unei părți să adopte, să modifice sau să mențină o anumită măsură pentru a pune în aplicare principiile prevăzute la alineatul respectiv.

SECȚIUNEA D

ÎNCREDERE ȘI COMERȚ ELECTRONIC

Articolul 14: Protecția consumatorilor în mediul online

- 14.1. În sensul prezentului articol, „activitățile comerciale înșelătoare, frauduloase și de natură să inducă în eroare” includ:
- (a) declarații false¹², inclusiv implicite, referitoare la fapte importante, sau declarații false cu privire la aspecte precum calitățile, prețul, caracterul adecvat scopului, cantitatea sau originea bunurilor sau serviciilor;
 - (b) promovarea de bunuri sau servicii în vederea furnizării, fără a avea intenția sau o capacitate rezonabilă de a le furniza;
 - (c) fapta de a nu livra bunurile sau serviciile către un consumator după ce i-au fost facturate, cu excepția cazului în care acest lucru este justificat de motive întemeiate; și
 - (d) facturarea către un consumator a unor bunuri sau servicii nesolicitate.
- 14.2. Părțile recunosc importanța unor măsuri transparente și eficace care să sporească încrederea consumatorilor în comerțul electronic. În acest scop, fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a interzice activitățile comerciale înșelătoare, frauduloase și de natură să inducă în eroare care cauzează sau riscă să cauzeze prejudicii consumatorilor implicați în comerțul electronic¹³.
- 14.3. Pentru a proteja consumatorii implicați în comerțul electronic, fiecare parte depune eforturi pentru a adopta sau menține măsuri care urmăresc să asigure următoarele:
- (a) furnizorii de bunuri sau servicii acționează în mod echitabil și onest în raport cu consumatorii;
 - (b) furnizorii de bunuri sau servicii oferă informații complete, exacte și transparente cu privire la bunurile sau serviciile respective, inclusiv orice clauze și condiții de achiziție; și
 - (c) siguranța bunurilor și, dacă este cazul, a serviciilor în timpul utilizării normale sau previzibile în mod rezonabil.
- 14.4. Părțile recunosc importanța acordării unui nivel de protecție consumatorilor implicați în comerțul electronic cel puțin egal cu cel acordat consumatorilor implicați în alte forme de comerț.

¹² În sensul prezentului articol, „declarațiile false” înseamnă declarații care pot influența comportamentul unui consumator sau decizia acestuia de a utiliza sau de a achiziționa un bun sau un serviciu.

¹³ În sensul prezentului articol, termenul „implicați în comerțul electronic” include etapa comerțului electronic anterioară tranzacției.

- 14.5. Părțile recunosc importanța cooperării dintre agențiile lor de protecție a consumatorilor sau alte organisme relevante, inclusiv a schimbului de informații și de experiență, precum și a cooperării în cazurile corespunzătoare de interes reciproc în ceea ce privește încălcarea drepturilor consumatorilor în domeniul comerțului electronic, pentru a consolida protecția consumatorilor online, în cazul în care acest lucru este decis de comun acord.
- 14.6. Fiecare parte promovează accesul la mecanismele de despăgubire a consumatorilor sau la căi de atac și creșterea gradului de informare cu privire la acestea, inclusiv pentru consumatorii care efectuează tranzacții transfrontaliere.

Articolul 15: Mesajele electronice comerciale nesolicitate

- 15.1. În sensul prezentului articol:
- (a) „mesaj electronic comercial” înseamnă un mesaj electronic trimis în scopuri comerciale la o adresă electronică a unei persoane¹⁴ prin intermediul unui serviciu de telecomunicații, cuprinzând cel puțin poșta electronică și, în măsura prevăzută de actele cu putere de lege sau normele administrative ale unei părți, alte tipuri de mesaje electronice; și
 - (b) „mesaj electronic comercial nesolicitat” înseamnă un mesaj electronic comercial care este trimis fără consimțământul destinatarului sau în pofida refuzului explicit al destinatarului.
- 15.2. Părțile recunosc importanța promovării încrederii în comerțul electronic, inclusiv prin măsuri transparente și eficace care limitează mesajele electronice comerciale nesolicitate. În acest scop, fiecare parte adoptă sau menține măsuri care:
- (a) impun furnizorilor de mesaje electronice comerciale obligația de a facilita capacitatea destinatarilor de a împiedica primirea în continuare a acestor mesaje;
 - (b) impun obligativitatea consimțământului destinatarilor de a primi mesaje electronice comerciale, astfel cum se specifică în actele sale cu putere de lege sau normele sale administrative; sau
 - (c) prevăd în alt mod reducerea la minimum a mesajelor electronice comerciale nesolicitate.
- 15.3. Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că mesajele electronice comerciale sunt clar identificabile ca atare, prezintă în mod clar persoana în numele căreia au fost trimise și conțin toate informațiile necesare pentru a permite destinatarilor să solicite încetarea primirii mesajelor respective, în mod gratuit și în orice moment.
- 15.4. Fiecare parte asigură accesul la căi de atac împotriva furnizorilor de mesaje electronice comerciale nesolicitate care nu respectă măsurile adoptate sau menținute în conformitate cu alineatul 2.
- 15.5. Părțile depun eforturi pentru a coopera în cazurile corespunzătoare de interes reciproc în ceea ce privește reglementarea mesajelor electronice comerciale nesolicitate.

¹⁴ Pentru mai multă certitudine, „adresa electronică a unei persoane” nu include o adresă IP.

Articolul 16: Protecția datelor cu caracter personal

- 16.1. În sensul prezentului articol, „date cu caracter personal” înseamnă orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă.
- 16.2. Părțile recunosc că o protecție solidă și eficace a datelor cu caracter personal și a drepturilor individuale conexe contribuie la sporirea încrederii consumatorilor în economia digitală.
- 16.3. Fiecare parte adoptă sau menține un cadru juridic care prevede protecția datelor cu caracter personal ale utilizatorilor comerțului electronic¹⁵.
- 16.4. La elaborarea cadrului său juridic pentru protecția datelor cu caracter personal, fiecare parte trebuie să țină seama de principiile și de orientările elaborate de organisme sau organizațiile internaționale relevante.
- 16.5. Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că, în ceea ce privește cadrul său juridic adoptat sau menținut în conformitate cu alineatul 3, acesta le oferă persoanelor fizice o protecție nediscriminatorie a datelor cu caracter personal.
- 16.6. Fiecare parte publică informații privind protecția datelor cu caracter personal pe care o oferă utilizatorilor comerțului electronic, inclusiv orientări cu privire la modul în care:
 - (a) persoanele fizice pot recurge la căi de atac; și
 - (b) întreprinderile pot respecta cerințele legale.
- 16.7. Recunoscând faptul că părțile pot adopta abordări juridice diferite în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, fiecare parte ar trebui să încurajeze dezvoltarea unor mecanisme pentru a promova compatibilitatea între aceste regimuri diferite.
- 16.8. Mecanismele menționate la alineatul 7 pot include recunoașterea rezultatelor în materie de reglementare, indiferent dacă aceasta este acordată în mod autonom sau prin acord reciproc, sau cadre internaționale mai ample.
- 16.9. Părțile depun eforturi pentru a face schimb de informații cu privire la mecanismele menționate la alineatul 7 care sunt aplicate în jurisdicțiile lor.

Articolul 17: Securitatea cibernetică

- 17.1. Părțile recunosc că amenințările la adresa securității cibernetice subminează încrederea în comerțul electronic.
- 17.2. Părțile recunosc totodată caracterul evolutiv al amenințărilor cibernetice. Pentru a identifica și a atenua amenințările cibernetice, facilitând astfel comerțul electronic, părțile depun eforturi pentru:
 - (a) a consolida capacitățile entităților lor naționale responsabile de reacția în caz de incidente de securitate cibernetică; și

¹⁵ Pentru mai multă certitudine, o parte poate respecta prezentul alineat prin adoptarea sau menținerea unor măsuri sau a unei combinații de măsuri, cum ar fi o lege cuprinzătoare privind viața privată, legi privind protecția datelor cu caracter personal, legi sectoriale specifice care reglementează viața privată sau alte legi care abordează încălcările vieții private.

- (b) a colabora pentru a identifica și a atenua intruziunile răuvoitoare sau diseminarea de coduri dăunătoare care afectează rețelele electronice ale unei părți, pentru a răspunde la incidentele de securitate cibernetică în timp util și pentru a face schimb de informații în vederea conștientizării și a bunelor practici.
- 17.3. Luând act de caracterul evolutiv al amenințărilor cibernetice și de impactul negativ al acestora asupra comerțului electronic, părțile recunosc importanța abordărilor bazate pe riscuri în contextul gestionării unor astfel de amenințări, reducând în același timp la minimum obstacolele din calea comerțului. În consecință, pentru a identifica riscurile în materie de securitate cibernetică și a se proteja împotriva acestora, pentru a detecta evenimentele de securitate cibernetică, precum și pentru a răspunde la incidentele de securitate cibernetică și a se redresa în urma acestora, fiecare parte depune eforturi pentru a utiliza abordări bazate pe riscuri care se întemeiază pe cele mai bune practici de gestionare a riscurilor și pe standarde elaborate în mod consensual, transparent și deschis și încurajează întreprinderile din jurisdicția sa să utilizeze astfel de abordări.

SECȚIUNEA E

TRANSPARENȚĂ, COOPERARE ȘI DEZVOLTARE

Articolul 18: Transparență

În conformitate cu articolul III din GATS și cu articolul X din GATT 1994, fiecare parte publică sau pune la dispoziția publicului în alt mod în cel mai scurt timp și, cu excepția situațiilor de urgență, cel târziu la data intrării lor în vigoare, toate măsurile cu aplicare generală care privesc prezentul acord sau au efecte asupra funcționării acestuia.

Articolul 19: Cooperare

- 19.1. Recunoscând caracterul global al comerțului electronic, părțile depun eforturi pentru:
- (a) a colabora în vederea facilitării utilizării comerțului electronic și a accesului la acesta pentru toți, în special pentru grupurile subreprezentate și MIMM-uri;
 - (b) a face schimb de informații și de experiență cu privire la actele cu putere de lege, normele administrative și politicile referitoare la comerțul electronic; și
 - (c) a participa activ în cadrul forurilor regionale și multilaterale pentru promovarea dezvoltării comerțului electronic.
- 19.2. Domeniile de cooperare în sensul alineatului 1 pot include:
- (a) protecția datelor cu caracter personal;
 - (b) protecția consumatorilor în mediul online, inclusiv căile de atac ale consumatorilor și mijloacele de consolidare a încrederii consumatorilor;
 - (c) mesajele electronice comerciale nesolicitate;
 - (d) securitatea comunicațiilor electronice;

- (e) concurența pe piețele digitale;
 - (f) autentificarea electronică;
 - (g) serviciile logistice transfrontaliere, inclusiv transportul multimodal, și cooperarea dintre serviciile logistice și serviciile poștale;
 - (h) facilitarea comerțului pentru comerțul electronic transfrontalier, inclusiv utilizarea antrepozitelor vamale sau a zonelor libere, precum și cooperarea în materie de reglementare în domenii precum schimbul de date și avertizarea cu privire la riscurile în materie de siguranță a produselor; și
 - (i) orice alte domenii stabilite de comun acord de către părți.
- 19.3. Fiecare parte înființează sau menține, în limita resurselor sale disponibile, unul sau mai multe puncte de informare:
- (a) responsabile de orice procedură de notificare sau consultare legată de punerea în aplicare a prezentului acord; și
 - (b) care să răspundă cererilor rezonabile de informații primite de la o altă parte cu privire la aspectele reglementate de prezentul acord.

Articolul 20: Dezvoltare

- 20.1. Părțile recunosc:
- (a) importanța consolidării eforturilor internaționale de reducere a decalajului digital și de facilitare a unei economii digitale favorabile incluziunii; și
 - (b) contribuția normelor privind comerțul electronic la depășirea provocărilor legate de comerțul digital și la promovarea unei creșteri a comerțului electronic favorabile incluziunii.
- 20.2. Părțile recunosc rolul lor în sprijinirea părților care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate pentru a participa efectiv și a valorifica oportunitățile de creștere ale comerțului electronic și economiei digitale, inclusiv prin sprijinirea unui acces mai bun la ecosistemele și infrastructurile digitale, precum și prin sprijinirea cetățenilor lor și a MIMM-urilor.
- 20.3. Părțile recunosc importanța asistenței tehnice și a consolidării capacităților pentru părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentului acord.
- 20.4. Trebuie să se acorde asistență și sprijin pentru consolidarea capacităților¹⁶ pentru a ajuta părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate să pună în aplicare dispozițiile prezentului acord, în conformitate cu natura și domeniul de aplicare al dispozițiilor respective.
- 20.5. Părțile recunosc că părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate pot avea nevoie de o perioadă mai lungă de timp sau de dobândirea de capacități de punere în aplicare, prin asistență și sprijin pentru consolidarea

¹⁶ În sensul prezentului articol, „asistența și sprijinul pentru consolidarea capacităților” pot lua forma asistenței tehnice, financiare sau a oricărui alt tip de asistență convenită de comun acord.

capacităților, pentru a pune în aplicare anumite obligații care decurg din prezentul acord.

- 20.6. Fiecare parte care este țară în curs de dezvoltare sau țară cel mai puțin dezvoltată poate, la data intrării în vigoare a prezentului acord pentru partea respectivă, să desemneze ea însăși orice dispoziție a prezentului acord pentru care are nevoie de o perioadă de punere în aplicare de cel mult cinci ani, prezentând comitetului o listă a acestor dispoziții.
- 20.7. Fiecare parte care este țară în curs de dezvoltare sau țară cel mai puțin dezvoltată poate prelungi, cu până la doi ani suplimentari, perioada de punere în aplicare a oricăror dispoziții desemnate în temeiul alineatului 6. Fiecare dintre aceste părți notifică comitetului orice prelungire cu cel puțin 120 de zile înainte de expirarea perioadei inițiale de punere în aplicare, detaliind motivele prelungirii și acțiunile relevante necesare pentru finalizarea punerii în aplicare.
- 20.8. Părțile care sunt țări dezvoltate și părțile care sunt țări în curs de dezvoltare în măsură să facă acest lucru sunt încurajate să ofere părților care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate sprijin pentru efectuarea sau actualizarea evaluării nevoilor lor în vederea identificării lacunelor în ceea ce privește capacitatea de punere în aplicare a prezentului acord, fie la nivel bilateral, fie prin intermediul organizațiilor internaționale relevante.
- 20.9. Rezultatele oricărei evaluări a nevoilor efectuate sau actualizate în conformitate cu alineatul 8 ar trebui să stea la baza desemnării dispozițiilor de către o parte care este țară în curs de dezvoltare sau cel mai puțin dezvoltată în temeiul alineatului 6 și a prelungirii oricărei perioade de punere în aplicare în temeiul alineatului 7.
- 20.10. Părțile recunosc importanța asistenței tehnice și a consolidării capacităților pentru punerea în aplicare integrală a tuturor dispozițiilor prezentului acord. În acest scop, părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate pot identifica orice dispoziție a prezentului acord cu privire la care ar beneficia cel mai mult de asistență tehnică și de consolidarea capacităților. Părțile care sunt țări dezvoltate și părțile care sunt țări în curs de dezvoltare în măsură să facă acest lucru convin să faciliteze furnizarea de asistență și sprijin pentru consolidarea capacităților în ceea ce privește aceste dispoziții, fie la nivel bilateral, fie prin intermediul organizațiilor internaționale corespunzătoare, în condiții convenite de comun acord și ținând seama de nevoile și prioritățile specifice ale părților care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate.
- 20.11. Părțile depun toate eforturile pentru a aplica următoarele principii pentru furnizarea de asistență și sprijin pentru consolidarea capacităților în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentului acord:
 - (a) luarea în considerare a cadrului de dezvoltare general din țările și regiunile beneficiare și, în cazurile în care este relevant și necesar, a programelor de reformă, de asistență tehnică și de consolidare a capacităților în curs;
 - (b) includerea, atunci când este relevant și adecvat, a unor activități menite să abordeze provocările regionale și subregionale și să promoveze integrarea regională și subregională;
 - (c) luarea în considerare a activităților sectorului privat, în măsura posibilului, atunci când elaborează programe sau activități de consolidare a capacităților; și

- (d) promovarea coordonării între părți, precum și între părți și alte instituții relevante, inclusiv comunitățile economice regionale, pentru a asigura un maximum de eficacitate și de rezultate pentru acest tip de asistență. În acest scop:
- (i) coordonarea trebuie să vizeze evitarea suprapunerilor și a dublării programelor de asistență, precum și a inconsecvențelor activităților de reformă, printr-o coordonare strânsă a intervențiilor de asistență tehnică și de consolidare a capacităților;
 - (ii) programele relevante legate de comerț la nivel mondial și regional trebuie luate în considerare ca parte a acestui proces de coordonare, inclusiv cele axate în mod specific pe părțile care sunt țări cel mai puțin dezvoltate; și
 - (iii) părțile trebuie să promoveze coordonarea internă între funcționarii lor din domeniul comerțului și al dezvoltării în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentului acord și furnizarea de asistență tehnică și consolidarea capacităților.
- 20.12. Articolul 27 nu se aplică soluționării litigiilor împotriva unei părți care este țară cel mai puțin dezvoltată cu privire la orice dispoziție a prezentului acord pentru o perioadă de șapte ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord pentru partea respectivă.
- 20.13. Articolul 27 nu se aplică soluționării litigiilor împotriva unei părți care este țară în curs de dezvoltare cu privire la o dispoziție a prezentului acord pentru care aceasta a desemnat sau a prelungit perioada de punere în aplicare în temeiul alineatului 6 sau, respectiv, 7, pe durata perioadei de punere în aplicare aplicabile dispoziției respective.
- 20.14. În pofida perioadei de grație menționate la alineatul 12, înainte ca o parte să solicite consultări în temeiul articolului 27 cu privire la o măsură luată de o parte care este țară cel mai puțin dezvoltată și, ulterior, în toate etapele oricărei proceduri de soluționare a litigiilor, partea respectivă acordă o atenție deosebită situației speciale a părților care sunt țări cel mai puțin dezvoltate. În acest sens, părțile trebuie să dea dovadă de moderație atunci când ridică chestiuni în conformitate cu articolul 27 care implică părți care sunt țări cel mai puțin dezvoltate.
- 20.15. Părțile recunosc importanța transparenței în furnizarea de asistență și sprijin pentru consolidarea capacităților în vederea facilitării punerii în aplicare eficace a prezentului acord. În acest scop, părțile depun eforturi pentru a dezbate, în cadrul primei reuniuni a comitetului și, ulterior, periodic, informații relevante¹⁷ cu privire la programele lor existente și noi de asistență tehnică și de consolidare a capacităților. Pentru a îmbunătăți această dezbatere, înainte de prima sesiune dedicată a comitetului și, ulterior, în mod regulat, fiecare parte care este țară dezvoltată prezintă o descriere a programelor relevante de asistență tehnică și de consolidare a capacităților. Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin

¹⁷ Pentru mai multă certitudine, „informațiile relevante” pot include: (a) o descriere a asistenței și a sprijinului pentru consolidarea capacităților acordate; (b) informații privind modul de solicitare sau de accesare a unei astfel de asistențe sau a unui astfel de sprijin, inclusiv punctul sau punctele de contact ale unei părți; și (c) o listă a beneficiarilor unei astfel de asistențe sau sprijin.

dezvoltate care au beneficiat de asistență tehnică și de consolidarea capacităților sunt încurajate să își împărtășească experiențele. Părțile intenționează să utilizeze aceste comunicări pentru a contribui la o mai bună înțelegere a măsurii în care programele existente răspund nevoilor exprimate de părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate.

- 20.16. Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și care se declară în măsură să ofere asistență și sprijin pentru consolidarea capacităților sunt încurajate să prezinte comitetului informațiile specificate la alineatul 15 la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, în mod regulat.
- 20.17. Comitetul pune la dispoziție online informațiile furnizate în temeiul alineatelor 15 și 16, împreună cu informații privind activitățile relevante ale organizațiilor internaționale.
- 20.18. Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate care intenționează să recurgă la asistență și la sprijin pentru consolidarea capacităților prezintă comitetului informații privind punctul sau punctele de contact ale biroului sau birourilor responsabile pentru coordonarea și stabilirea priorităților pentru această asistență și acest sprijin.
- 20.19. În sensul prezentului articol, după caz, comitetul organizează anual cel puțin o sesiune specială pentru:
- (a) a monitoriza asistența tehnică sau sprijinul pentru consolidarea capacităților pentru punerea în aplicare a obligațiilor care fac obiectul perioadelor de punere în aplicare desemnate sau prelungite în temeiul alineatului 6 sau, respectiv, al alineatului 7;
 - (b) a discuta aspecte legate de punerea în aplicare a dispozițiilor prezentului acord;
 - (c) a examina progresele realizate în ceea ce privește asistența tehnică sau sprijinul pentru consolidarea capacităților în vederea punerii în aplicare a prezentului acord, inclusiv cazurile în care orice parte care este țară în curs de dezvoltare sau țară cel mai puțin dezvoltată nu beneficiază de asistență și sprijin adecvate pentru consolidarea capacităților; și
 - (d) a facilita schimbul de experiențe, provocări, reușite și informații relevante între părți.

SECȚIUNEA F

TELECOMUNICAȚII

Articolul 21: Telecomunicații

- 21.1. În sensul prezentului articol și al anexei:
- (a) „instalații esențiale” înseamnă instalațiile unei rețele sau ale unui serviciu public de telecomunicații care:
 - (i) sunt furnizate exclusiv sau predominant de un singur furnizor sau de un număr limitat de furnizori; și

- (ii) nu pot fi înlocuite din punct de vedere economic sau tehnic pentru furnizarea unui serviciu;
 - (b) „furnizor principal” înseamnă un furnizor care are capacitatea de a influența în mod considerabil condițiile de participare (în ceea ce privește prețul și oferta) pe piața relevantă a serviciilor de telecomunicații de bază, datorită următorilor factori:
 - (i) deținerea controlului asupra unor instalații esențiale; sau
 - (ii) utilizarea poziției sale pe piață;
 - (c) „element de rețea” înseamnă o infrastructură sau un echipament utilizat pentru furnizarea unui serviciu public de telecomunicații, inclusiv caracteristicile, funcțiile și capacitățile oferite prin intermediul infrastructurii sau echipamentului în cauză; și
 - (d) „utilizator” înseamnă un consumator de servicii și un furnizor de servicii.
- 21.2. Fiecare parte își asumă obligațiile prevăzute în anexă^{18, 19}.
- 21.3. Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare în domeniul telecomunicațiilor nu deține un interes financiar și nu are un rol operativ sau de gestionare în cadrul unui furnizor de rețele și servicii publice de telecomunicații. Prezentul alineat nu se interpretează ca interzicând unei entități guvernamentale a unei părți, alta decât autoritatea sa de reglementare în domeniul telecomunicațiilor, să dețină participatii la capitalul unui astfel de furnizor.
- 21.4. Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare în domeniul telecomunicațiilor are competența de a îndeplini funcțiile care îi sunt atribuite prin lege, inclusiv capacitatea de a impune sancțiuni, și își exercită această competență în mod transparent și în timp util.
- 21.5. Fiecare parte pune la dispoziția publicului, într-o formă ușor accesibilă și clară, funcțiile îndeplinite de autoritatea sa de reglementare în domeniul telecomunicațiilor.
- 21.6. Fiecare parte depune eforturi pentru:
- (a) a se asigura că alocarea benzilor de frecvență pentru serviciile publice de telecomunicații se realizează printr-un proces deschis care ia în considerare interesul public, inclusiv promovarea concurenței; și

¹⁸ În măsura în care acest lucru nu este incompatibil cu lista angajamentelor specifice anexată la GATS a unei părți: (a) anexa nu se aplică, pentru fiecare parte, serviciilor de radiodifuziune, astfel cum sunt definite în actele sale cu putere de lege sau normele sale administrative; (b) operatorii rurali de centrale locale pot fi scutiți de către autoritatea de reglementare în domeniul telecomunicațiilor a unei părți, pentru o perioadă limitată de timp, de obligațiile specificate la punctul 2.2 din anexă în ceea ce privește interconectarea cu operatorii de centrale locale concurenți. Companiile de telefonie rurale nu sunt obligate să asigure interconectarea cu operatorii de centrale locale concurenți în modul specificat la punctul 2.2 din anexă până când autoritatea de reglementare în domeniul telecomunicațiilor a unei părți nu le solicită acest lucru; și (c) punctul 2.2 din anexă se aplică numai unui furnizor principal care deține controlul asupra unor instalații esențiale.

¹⁹ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol sau a anexei nu se interpretează ca impunând părților să își asume angajamente specifice suplimentare în ceea ce privește accesul pe piață sau tratamentul național în temeiul GATS.

- (b) a efectua o astfel de alocare utilizând abordări bazate pe piață, cum ar fi procedurile de licitație, atunci când este cazul.
- 21.7. Fiecare parte își împuternicește autoritatea de reglementare în domeniul telecomunicațiilor:
- (a) să stabilească ce instalații esențiale trebuie să fie puse la dispoziție de către un furnizor principal altor furnizori de servicii publice de telecomunicații conform unor clauze și condiții rezonabile, nediscriminatorii și transparente, în scopul furnizării de servicii publice de telecomunicații; și
- (b) să impună unui furnizor principal să ofere acces, sub formă degrupată, la elementele sale de rețea care sunt instalații esențiale, conform unor clauze și condiții rezonabile, nediscriminatorii și transparente, în scopul furnizării de servicii publice de telecomunicații.
- 21.8. Un furnizor de servicii publice de telecomunicații trebuie să aibă acces, într-un termen rezonabil, la o cale de atac în fața autorității de reglementare în domeniul telecomunicațiilor a unei părți sau a altei autorități competente pentru soluționarea litigiilor cu alți furnizori de servicii publice de telecomunicații în ceea ce privește cerințele prevăzute la alineatul 7.
- 21.9. În cazul în care o autoritate de reglementare în domeniul telecomunicațiilor sau o altă autoritate competentă refuză să inițieze orice acțiune referitoare la o cerere de soluționare a unui litigiu menționat la alineatul 8, autoritatea respectivă furnizează, la cererea unui furnizor implicat în litigiu, o explicație scrisă a acestei decizii într-un termen rezonabil.
- 21.10. Un furnizor de servicii publice de telecomunicații implicat într-un litigiu menționat la alineatul 8 nu este împiedicat să introducă o acțiune în fața autorităților judiciare ale unei părți.

SECȚIUNEA G

EXCEPȚII

Articolul 22: Excepții de ordin general

În sensul prezentului acord, se aplică *mutatis mutandis* articolul XX din GATT 1994 și notele sale interpretative, precum și articolul XIV din GATS.

Articolul 23: Excepție privind securitatea

În sensul prezentului acord, se aplică *mutatis mutandis* articolul XXI din GATT 1994 și articolul XIV *bis* din GATS.

Articolul 24: Măsuri prudențiale

În sensul prezentului acord, se aplică *mutatis mutandis* punctul 2 din anexa la GATS privind serviciile financiare.

Articolul 25: Excepție privind protecția datelor cu caracter personal

Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică oricare dintre părți să adopte sau să mențină măsuri privind protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, inclusiv în ceea ce privește transferurile transfrontaliere de date, cu condiția ca legislația părții respective să prevadă instrumente care să permită transferurile în condiții cu aplicare generală²⁰ pentru protecția datelor transferate.

Articolul 26: Popoare indigene

- 26.1. Cu condiția ca aceste măsuri să nu fie utilizate ca mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată împotriva persoanelor unei alte părți sau ca o restricționare disimulată a comerțului prin mijloace electronice, nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să adopte sau să mențină măsurile pe care le consideră necesare pentru a acorda un tratament mai favorabil popoarelor indigene de pe teritoriul său în ceea ce privește aspectele reglementate de prezentul acord, inclusiv în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor care îi revin în temeiul dispozițiilor sale juridice, constituționale sau ale tratatelor cu popoarele indigene respective.
- 26.2. Interpretarea dispozițiilor juridice, constituționale sau ale tratatelor unei părți cu popoarele indigene de pe teritoriul său, inclusiv în ceea ce privește natura drepturilor și obligațiilor care decurg din astfel de dispoziții, nu face obiectul soluționării litigiilor prevăzute la articolul 27. În toate celelalte cazuri, articolul 27 se aplică prezentului articol.

SECȚIUNEA H

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINALE

Articolul 27: Soluționarea litigiilor

- 27.1. Articolele XXII și XXIII din GATT 1994 sau articolele XXII și XXIII din GATS, astfel cum au fost elaborate și aplicate prin Memorandumul de înțelegere privind soluționarea litigiilor, se aplică consultărilor și soluționării litigiilor care decurg din prezentul acord.
- 27.2. Memorandumul de înțelegere privind soluționarea litigiilor se aplică litigiilor introduse în temeiul alineatului 1.

Articolul 28: Comitetul pentru aspectele legate de comerț ale comerțului electronic

- 28.1. Se instituie un Comitet pentru aspectele legate de comerț ale comerțului electronic, deschis participării tuturor părților. Comitetul își alege propriul președinte și vicepreședinte și se reunește ori de câte ori este necesar sau prevăzut de prezentul acord, dar nu mai puțin de o dată pe an. Comitetul își stabilește propriul regulament de procedură.

²⁰ Pentru mai multă certitudine, „condițiile cu aplicare generală” se referă la condițiile formulate în termeni obiectivi care se aplică orizontal unui număr neidentificat de operatori economici și, prin urmare, acoperă o gamă largă de situații și de cazuri.

- 28.2. Comitetul exercită atribuțiile care îi sunt conferite în temeiul prezentului acord sau de către părți și oferă părților posibilitatea de a se consulta asupra oricărui aspect legat de funcționarea sau punerea în aplicare a prezentului acord.
- 28.3. Comitetul poate să înființeze sau să sesizeze organisme subsidiare pe care le consideră adecvate. Toate organisme subsidiare trebuie să raporteze comitetului.
- 28.4. Comitetul monitorizează funcționarea și punerea în aplicare a prezentului acord și raportează anual Consiliului General cu privire la aceasta, inclusiv cu privire la punerea în aplicare și eficacitatea programelor și activităților de asistență tehnică și de consolidare a capacităților.
- 28.5. Comitetul ia act de orice notificări de prelungire primite în temeiul articolului 20.7 și monitorizează orice acțiune relevantă necesară pentru punerea în aplicare a dispozițiilor care fac obiectul unor astfel de notificări.
- 28.6. Orice membru al OMC care nu este parte la prezentul acord are dreptul de a participa în cadrul comitetului în calitate de observator prin înaintarea unei notificări scrise către comitet. Orice observator OMC poate înainta către comitet o cerere scrisă pentru a participa în cadrul comitetului în calitate de observator, iar comitetul îi poate acorda statut de observator.

Articolul 29: Acceptarea și intrarea în vigoare

- 29.1. Orice membru al OMC poate accepta prezentul acord. Acceptarea se efectuează prin depunerea unui instrument de acceptare a prezentului acord la Directorul General al OMC.
- 29.2. Prezentul acord intră în vigoare, pentru membrii OMC care l-au acceptat, în a 30-a zi de la data depunerii celui de-al 45-lea instrument de acceptare²¹. Ulterior, prezentul acord intră în vigoare, pentru oricare alt membru OMC, în a 30-a zi de la data depunerii instrumentului de acceptare al membrului respectiv.

Articolul 30: Punerea în aplicare

Fiecare parte pune în aplicare prezentul acord începând de la data intrării sale în vigoare. Părțile care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate și care aleg să utilizeze articolul 20 pun în aplicare prezentul acord în conformitate cu articolul respectiv.

Articolul 31: Rezerve

Nu pot fi formulate rezerve în ceea ce privește dispozițiile prezentului acord fără consimțământul celorlalte părți.

Articolul 32: Modificări

- 32.1. Părțile pot modifica prezentul acord. O decizie a comitetului de adoptare a unei modificări și de înaintare a acesteia spre acceptare de către părți se adoptă prin consens.

²¹ În scopul calculării acceptărilor în temeiul prezentului articol, instrumentul de acceptare de către Uniunea Europeană este considerat un număr de instrumente de acceptare egal cu numărul de state membre ale Uniunii Europene care sunt membre ale OMC.

32.2 Modificarea intră în vigoare:

- (a) cu excepția cazurilor prevăzute la litera (b), în ceea ce privește părțile care o acceptă, după acceptul a două treimi dintre părți și, ulterior, pentru fiecare parte, după acceptul acesteia; sau
- (b) pentru toate părțile, după acceptul a două treimi dintre părți, în cazul unei modificări în privința căreia comitetul a stabilit prin consens că nu este de natură a modifica drepturile și obligațiile părților.

Articolul 33: Retrageră

- 33.1. Orice parte se poate retrage din prezentul acord notificând în scris Directorului General al OMC intenția sa de a se retrage. Retrageră intră în vigoare la expirarea unui termen de 60 de zile de la data primirii notificării de către Directorul General. Orice parte poate, după ce a fost informată cu privire la o astfel de notificare în temeiul articolului 37, să solicite o reuniune imediată a comitetului.
- 33.2. În cazul în care o parte la prezentul acord încetează să mai fie membru al OMC, aceasta încetează să mai fie parte la prezentul acord, începând de la data la care încetează să mai fie membru al OMC.

Articolul 34: Neaplicarea prezentului acord între anumite părți

Prezentul acord nu se aplică între două părți în cazul în care oricare dintre cele două părți, în momentul acceptării sau aderării sale la prezentul acord, nu consimte la o asemenea aplicare.

Articolul 35: Revizuire

- 35.1. În termen de cel mult doi ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, periodic, părțile efectuează o revizuire a prezentului acord în vederea îmbunătățirii funcționării sale și pentru a se asigura că acesta rămâne relevant pentru aspectele legate de comerț cu care se confruntă părțile.
- 35.2. Ținând seama de caracterul evolutiv al comerțului electronic și al tehnologiei digitale și recunoscând importanța instituirii unor norme la nivel mondial pentru comerțul electronic, în pofida alineatului 1, părțile recunosc că negocierile ulterioare pot include chestiunile nesoluționate din documentul INF/ECOM/62/Rev.5 sau orice alte chestiuni pe care părțile le pot introduce. Fiecare parte își rezervă dreptul ca, în cadrul oricărei negocieri viitoare, să propună modificări ale dispozițiilor prezentului acord, inclusiv în ceea ce privește excepțiile, soluționarea litigiilor sau domeniul de aplicare.

Articolul 36: Secretariatul

Secretariatul OMC asigură secretariatul prezentului acord.

Articolul 37: Depunere

- 37.1. Prezentul acord va fi depus la Directorul General al OMC.
- 37.2. Directorul general al OMC comunică de îndată fiecărei părți:

- (a) o copie certificată a prezentului acord și a fiecărei modificări în temeiul articolului 32; și
- (b) o notificare a fiecărei acceptări în temeiul articolului 29 și a fiecărei retrageri în temeiul articolului 33.

Articolul 38: Înregistrare

Prezentul acord va fi înregistrat în conformitate cu dispozițiile articolului 102 din Carta Organizației Națiunilor Unite.

Încheiat la Yaoundé, la 28 martie 2026, într-un singur exemplar, în limbile engleză, franceză și spaniolă, fiecare dintre aceste texte fiind autentic.

ANEXĂ

Prezenta anexă prevede principiile cadrului de reglementare specific pentru serviciile de telecomunicații de bază.

Secțiunea I: Garanții concurențiale

1.1. Prevenirea practicilor anticoncurențiale în sectorul telecomunicațiilor

Se adoptă măsuri adecvate pentru a împiedica furnizorii care, individual sau împreună, constituie un furnizor principal, să adopte sau să mențină practici anticoncurențiale.

1.2. Garanții

Practicile anticoncurențiale menționate la punctul 1.1 includ în special:

- (a) acordarea de subvenții încrucișate anticoncurențiale;
- (b) utilizarea informațiilor obținute de la concurenți în scopuri anticoncurențiale; și
- (c) nepunerea la dispoziția altor furnizori de servicii în timp util a informațiilor tehnice referitoare la instalațiile esențiale și a informațiilor relevante din punct de vedere comercial care le sunt necesare pentru furnizarea serviciilor.

Secțiunea II: Interconectarea

2.1. Prezenta secțiune se aplică legăturilor cu furnizorii de rețele sau servicii publice de telecomunicații pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii unui alt furnizor și să aibă acces la serviciile oferite de un alt furnizor, în cazurile în care au fost asumate angajamente specifice.

2.2. Interconectarea care trebuie asigurată

Interconectarea cu un furnizor principal va fi asigurată în orice punct al rețelei în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic. Această interconectare este oferită:

- (a) potrivit unor clauze și condiții (inclusiv standarde și specificații tehnice) și la tarife nediscriminatorii și la o calitate care să nu fie mai puțin favorabilă decât cea oferită pentru propriile servicii similare sau pentru serviciile similare ale unor furnizori de servicii neafiliați sau pentru filialele sale sau alte societăți afiliate;
- (b) cu promptitudine, potrivit unor clauze și condiții (inclusiv standarde și specificații tehnice) și la tarife bazate pe costuri care să fie transparente, rezonabile, având în vedere fezabilitatea economică, și suficient de degrupate pentru ca furnizorul să nu fie nevoit să plătească pentru componente sau instalații ale rețelei care nu sunt necesare pentru furnizarea serviciului; și
- (c) la cerere, în alte puncte decât punctele terminale ale rețelei oferite majorității utilizatorilor, cu perceperea unor tarife care reflectă costul construirii instalațiilor suplimentare necesare.

2.3. Punerea la dispoziția publicului a procedurilor pentru negocierile privind interconectarea

Procedurile aplicabile interconectării cu un furnizor principal vor fi făcute publice.

2.4. Transparența acordurilor de interconectare

Se garantează faptul că un furnizor principal va face publice fie acordurile sale de interconectare, fie o ofertă de interconectare de referință.

2.5. Interconectare: Soluționarea litigiilor

Un furnizor de servicii care solicită interconectarea cu un furnizor principal va putea recurge:

- (a) în orice moment; sau
- (b) după o perioadă rezonabilă de timp care a fost făcută publică,

la un organism național independent, care poate fi un organism de reglementare, astfel cum se menționează în secțiunea V, pentru soluționarea litigiilor privind clauzele, condițiile și tarifele adecvate pentru interconectare într-o perioadă rezonabilă de timp, în măsura în care acestea nu au fost stabilite anterior.

Secțiunea III: Serviciul universal

Oricare dintre părți are dreptul de a defini tipul de obligații de serviciu universal pe care dorește să le mențină. Aceste obligații nu vor fi considerate ca fiind anticoncurențiale în sine, cu condiția să fie gestionate într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru din punctul de vedere al concurenței și să nu fie mai constrângătoare decât este necesar pentru tipul de serviciu universal definit de către părți.

Secțiunea IV: Punerea la dispoziția publicului a criteriilor de acordare a licențelor

4.1. Atunci când este necesară o licență, se vor face publice următoarele:

- (a) toate criteriile de obținere a licenței și termenul necesar în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență; și
- (b) clauzele și condițiile licențelor individuale.

4.2. Motivele pentru refuzul unei licențe vor fi comunicate solicitantului, la cerere.

Secțiunea V: Organisme de reglementare independente

Organismul de reglementare este distinct de orice furnizor de servicii de telecomunicații de bază și nu răspunde în fața niciunui astfel de furnizor. Deciziile și procedurile utilizate de organismele de reglementare sunt imparțiale față de toți participanții pe piață.

Secțiunea VI: Alocarea și utilizarea resurselor limitate

Toate procedurile pentru alocarea și utilizarea resurselor limitate, inclusiv a frecvențelor, a numerelor și a drepturilor de trecere, se vor desfășura într-un mod obiectiv, prompt, transparent și nediscriminatoriu. Informațiile privind situația actuală a benzilor de frecvență atribuite se vor pune la dispoziția publicului, fără a fi însă necesară identificarea detaliată a frecvențelor atribuite pentru utilizări specifice ale autorităților publice.

ANEXĂ PRIVIND MĂSURILE PROVIZORII

PREAMBUL

Părțile:

Luând act de eforturile în curs ale părților pentru a adăuga prezentul acord în anexa 4 la Acordul OMC;

Continuându-și eforturile pentru adăugarea prezentului acord la cadrul instituțional instituit prin Acordul OMC cât mai curând posibil;

Hotărâte să concretizeze cu promptitudine beneficiile prezentului acord;

Reafirmând importanța sprijinirii părților care sunt țări în curs de dezvoltare și țări cel mai puțin dezvoltate pentru punerea în aplicare a prezentului acord prin abordarea nevoilor lor individuale și specifice de dezvoltare prin perioade de punere în aplicare, asistență tehnică și consolidarea capacităților;

Reafirmându-și drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului OMC;

Salutând aderarea altor membri ai OMC la prezentul acord;

Convin după cum urmează:

Secțiunea I: Aplicarea anexei

- 1.1. Prezentă anexă, inclusiv appendicele la aceasta, face parte integrantă din prezentul acord. În cazul unei neconcordanțe între dispozițiile prezentei anexă și celelalte dispoziții ale prezentului acord, dispozițiile prezentei anexă prevalează în limitele neconcordanței.
- 1.2. Prezentă anexă se aplică până la data adăugării prezentului acord la Acordul OMC.
- 1.3. Începând de la data adăugării prezentului acord la Acordul OMC, prezenta anexă încetează să se aplice, cu excepția cazurilor prevăzute în secțiunea IV.

Secțiunea II: Dispoziții provizorii privind soluționarea litigiilor

- 2.1. Articolul 27 din prezentul acord nu se aplică.
- 2.2. Fiecare trimitere din prezentul acord la articolul 27 se interpretează ca trimitere la secțiunea III.

Secțiunea III: Mecanismul provizoriu de soluționare a litigiilor

- 3.1. Articolele XXII și XXIII din GATT 1994 sau articolele XXII și XXIII din GATS, astfel cum au fost elaborate și aplicate prin Memorandumul de înțelegere privind soluționarea litigiilor („MSL”), sunt încorporate în prezenta anexă, *mutatis mutandis*, și se aplică consultărilor și soluționării litigiilor care decurg din prezentul acord.
- 3.2. MSL este încorporat în prezenta anexă, *mutatis mutandis*, și se aplică consultărilor și soluționării litigiilor care decurg din prezentul acord.
- 3.3. În sensul prezentei anexă:

- (a) trimiterile la „acordul vizat” sau la „acordurile vizate” din MSL se interpretează ca trimiteri la prezentul acord;
 - (b) trimiterile la „Organul de soluționare a litigiilor” sau la „OSL” din MSL se interpretează ca trimiteri la comitet;
 - (c) trimiterile la „MSL” de la prezentul punct și de la punctele 3.4 și 3.5, inclusiv din apendicele menționat la punctul 3.4, se interpretează ca trimiteri la MSL astfel cum este încorporat în prezenta anexă în conformitate cu punctul 3.2; și
 - (d) trimiterile la „membri” din MSL se interpretează ca trimiteri la părțile la prezentul acord.
- 3.4. În ceea ce privește articolele 16.4 și 17 din MSL, părțile recunosc că sunt necesare ajustări pentru ca apelurile în sensul prezentei anexe să devină operaționale. Până la luarea unei decizii în temeiul punctului 3.5, în cazul în care o parte dorește să introducă un apel împotriva unui raport al grupului special, părțile la litigiu recurg la arbitraj în temeiul articolului 25 din MSL pentru a decide cu privire la apel²². Se aplică procedurile de arbitraj în apel prevăzute în apendicele la prezenta anexă, cu excepția cazului în care părțile la litigiu convin altfel.
- 3.5. În cazul în care Organul de apel al OMC este din nou în măsură să judece apeluri, comitetul analizează și, după caz, decide modalitatea de operaționalizare a apelurilor în temeiul articolului 17 din MSL.

Secțiunea IV: Dispoziții tranzitorii

- 4.1. Părțile depun eforturi pentru a se asigura că orice decizie privind adăugarea prezentului acord la Acordul OMC prevede dispoziții tranzitorii în vederea aplicării MSL în cazul litigiilor care au fost introduse în temeiul prezentului acord, dar care nu au fost încă soluționate la data adăugării respective.
- 4.2. În absența unor astfel de dispoziții sau a oricăror alte dispoziții tranzitorii care ar putea fi decise, litigiile introduse în temeiul prezentului acord înainte de adăugarea acestuia la Acordul OMC continuă să facă obiectul prezentei anexe.
-

²² Pentru mai multă certitudine, până la luarea unei decizii în temeiul punctului 3.5, nicio parte nu poate notifica o decizie de a contesta un raport al grupului special în temeiul articolului 16.4 din MSL.

APENDICE LA ANEXA PRIVIND MĂSURILE PROVIZORII: PROCEDURI DE ARBITRAJ ÎN APEL

Secțiunea A: Dispoziții generale

1. Prezentul apendice stabilește procedurile de arbitraj în apel care se aplică în cazul contestării unui raport al grupului special, în conformitate cu punctul 3.4 din Anexa privind măsurile provizorii. Aceste proceduri de arbitraj în apel constituie, în sensul unui litigiu specific în temeiul prezentului acord, procedurile de arbitraj convenite în temeiul articolului 25 din MSL²³.
2. Prezentele proceduri de arbitraj în apel se bazează pe aspectele de fond și procedurale ale apelurilor OMC în temeiul articolului 17 din MSL al OMC, pentru a-și păstra caracteristicile esențiale, inclusiv independența și imparțialitatea, sporind în același timp eficiența procedurii de apel.
3. Apelurile sunt judecate de trei arbitri. Acești arbitri sunt selectați din grupul de arbitri permanenți înființat în conformitate cu punctul 4 din comunicarea JOB/DSB/1/Add.12, cu excepția cazului în care comitetul decide, prin consens, să înființeze un grup separat de arbitri permanenți²⁴, caz în care arbitrii sunt selectați din grupul respectiv (grupul aplicabil este denumit în continuare „grupul de arbitri”). Selectarea din grupul de arbitri pentru un anumit litigiu se face pe baza aceluiași principii și metode care se aplică pentru a forma o diviziune a Organului de apel al OMC în temeiul articolului 17.1 din MSL al OMC și al regulii 6(2) din Procedurile de lucru pentru apeluri ale OMC (WT/AB/WP/6), inclusiv principiul rotației²⁵. Directorul General al OMC notifică părților la litigiu și părților terțe rezultatele selecției. Arbitrii aleg un președinte. Regula 3(2) din Procedurile de lucru pentru apeluri ale OMC se aplică, *mutatis mutandis*, luării deciziilor de către arbitri.
4. Membrii grupului de arbitri rămân la curent cu activitățile OMC în materie de soluționare a litigiilor. Pentru a promova consecvența și coerența procesului decizional, membrii grupului de arbitri discută între ei chestiuni de interpretare, de practică și de procedură relevante pentru prezentul acord, în măsura în care acest lucru este posibil. Arbitrii pot discuta deciziile lor referitoare la apel cu toți ceilalți membri ai grupului de arbitri, fără a aduce atingere responsabilității exclusive și libertății arbitrilor în ceea ce privește deciziile respective și calitatea acestora. Membrii grupului de arbitri primesc toate documentele referitoare la procedurile de arbitraj în apel în temeiul prezentului acord.
5. Arbitrii trebuie să beneficieze de asistență administrativă și juridică adecvată, care să ofere garanțiile necesare de calitate și independență, având în vedere natura

²³ Pentru mai multă certitudine, cerința de notificare de la articolul 25.2 a doua teză din MSL se consideră îndeplinită. În sensul prezentului apendice, „MSL al OMC” înseamnă Memorandumul de înțelegere privind soluționarea litigiilor, astfel cum este definit la articolul 2 litera (c) din prezentul acord, iar „MSL” înseamnă MSL al OMC, astfel cum este încorporat în anexa privind măsurile provizorii, în conformitate cu punctul 3.2 din anexa respectivă.

²⁴ Arbitrii incluși în acest grup trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 17.3 din MSL al OMC.

²⁵ Cu toate acestea, la cererea unei părți la litigiu, orice membru al grupului de arbitri care nu este resortisant al unei părți este exclus din procesul de selecție. Doi resortisanți ai aceleiași părți nu pot judeca aceeași cauză.

responsabilităților implicate. În mod concret, persoanele care oferă asistență juridică arbitrilor sunt independente de persoanele și unitățile administrative care oferă asistență juridică membrilor grupului special și răspund, în ceea ce privește fondul activității lor, numai în fața arbitrilor.

Secțiunea B: Proceduri de arbitraj

6. După transmiterea unui raport al grupului special către părțile la prezentul acord, dar înainte de adoptarea acestuia de către comitet, o parte la litigiu, dar nu o parte terță, poate iniția o procedură de arbitraj în apel notificând oficial comitetului decizia sa de a introduce un apel și înaintând simultan comitetului o cerere de apel. Sub rezerva punctului 16, în cazul în care o parte la litigiu și-a notificat decizia de a introduce un apel, raportul grupului special nu este examinat în vederea adoptării de către comitet.
7. Apelul se limitează la chestiunile de drept cuprinse în raportul grupului special și la interpretările juridice făcute de acest grup. Arbitrii pot să confirme, să modifice sau să infirme constatările și concluziile juridice ale grupului special. Dacă este cazul, hotărârea arbitrală include recomandări, astfel cum se prevede la articolul 19 din MSL. Constatările grupului special care nu au fost contestate sunt considerate ca făcând parte integrantă din hotărârea arbitrală, împreună cu propriile constatări ale arbitrilor.
8. Arbitrii abordează numai aspectele care sunt necesare pentru soluționarea litigiului. Ei examinează numai problemele care au fost ridicate de părțile la litigiu, fără a aduce atingere obligației lor de a se pronunța cu privire la aspecte legate de competență.
9. Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul apendice, arbitrajul este reglementat, *mutatis mutandis*, de dispozițiile MSL al OMC și de alte norme și proceduri aplicabile apelurilor OMC. Printre acestea se numără, în special, Procedurile de lucru ale OMC pentru apeluri și calendarul aplicabil apelurilor prevăzut în acestea, precum și Regulile de conduită pentru Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor (WT/DSB/RC/1)²⁶. Arbitrii pot adapta Procedurile de lucru ale OMC pentru apeluri și calendarul aplicabil apelurilor prevăzute în acestea, atunci când acest lucru este justificat în temeiul regulii 16 din Procedurile de lucru ale OMC pentru apeluri, după consultarea părților la litigiu.
10. Arbitrii pronunță hotărârea în termen de 90 de zile de la depunerea cererii de apel. În acest scop, arbitrii pot lua măsuri organizatorice adecvate pentru a raționaliza procedurile, fără a aduce atingere drepturilor și obligațiilor procedurale ale părților la litigiu și respectării garanțiilor procedurale. Astfel de măsuri pot include decizii privind numărul-limită de pagini, limitele de timp și termenele-limită, precum și privind durata și numărul audierilor necesare.
11. Dacă este necesar pentru a pronunța hotărârea în termenul de 90 de zile, arbitrii pot propune, de asemenea, măsuri de fond părților la litigiu, cum ar fi excluderea

²⁶ Pentru mai multă certitudine, arbitrilor li se aplică punctele VIII.14-17 din Regulile de conduită.

cererilor bazate pe presupusa lipsă a unei evaluări obiective a faptelor în temeiul articolului 11 din MSL²⁷.

12. La propunerea arbitrilor, părțile la litigiu pot conveni să prelungească termenul de 90 de zile pentru pronunțarea hotărârii.
13. Părțile la litigiu convin să respecte hotărârea arbitrală, care este definitivă. În temeiul articolului 25.3 din MSL, hotărârea va fi notificată comitetului, dar nu va fi adoptată de către acesta.
14. Terțele părți care au informat comitetul că au un interes substanțial în cauza examinată de grupul special în conformitate cu articolul 10.2 din MSL pot prezenta comunicări scrise arbitrilor și vor avea posibilitatea de a fi audiate de către aceștia. Regula 24 din Procedurile de lucru pentru apeluri ale OMC se aplică *mutatis mutandis*.
15. În temeiul articolului 25.4 din MSL, articolele 21 și 22 din MSL se aplică *mutatis mutandis* hotărârii arbitrale pronunțate într-un litigiu.
16. În orice moment pe parcursul arbitrajului, apelantul sau un alt apelant își poate retrage apelul sau un alt apel, notificând decizia sa arbitrilor, care o notifică de îndată comitetului²⁸. În cazul în care nu mai rămâne niciun apel sau alt apel, raportul grupului special se adoptă în cadrul unei reuniuni a comitetului în termen de 60 de zile de la o astfel de notificare, cu excepția cazului în care comitetul decide prin consens să nu adopte raportul. În cazul în care rămâne un alt apel sau un apel în momentul în care un apel sau un alt apel este retras, arbitrajul continuă.

²⁷ Pentru mai multă certitudine, propunerea arbitrilor nu este obligatorie din punct de vedere juridic și este la latitudinea părții în cauză să consimtă la măsurile de fond propuse. Faptul că partea în cauză nu este de acord cu măsurile de fond propuse nu aduce atingere examinării cauzei sau drepturilor părților la litigiu.

²⁸ Pentru mai multă certitudine, notificarea unei soluții convenite de comun acord către comitet în temeiul articolului 3.6 din MSL nu constituie retragerea unui apel în sensul prezentului punct.